

חדשות בן עזר, גיליון מס' 1661
תל-אביב, יום שני, ג' באב תשפ"א, 12.7.2021

בן-ציון יהושע לדעת אישה סיפור

הפיל פוחד מנמלה
ולא מאריה
(פתגם עממי)

א

חבצלת הנאוה בבנות תימן, נעימת מראה, נמוכת קומה ומתולתלת שיער, לא הייתה צנועה כיאה לבית להורים מצנעא. נוכחותה בלטה בכל מקום שבו דרכו רגליה. היא פטטה ושרה בקולי קולות והלכה בחוצות ירושלים בצעד תימני. הוריה השגיחו עליה בשבע עיניים ואם היו להם אלף עיניים ואחת, מן הסתם היו משגיחים עליה בכולן. הם דרשו ממנה שלא להתקרב לגבר עד ליל כלולותיה ולשמור את בתוליה לבעלה.

מצליח היה ההיפך הגמור מחבצלת. מנמיך עיניים, מופנם, ביישן וסמוק לחיים כל אימת שנתקל בצל של אישה. הוא פגש את חבצלת במוצאי שבת בריקודי מעגל בתנועת הנוער ולבו הלך שבי אחריה. היא התגנדה בחצאית פליסה כחולה שכולה קפלים ובחולצה רוסית ברקמה תימנית. הבנים פזזו בחולצות חקי קצרות שרוולים ובמכנסי חקי קצרצרים מקופלים עד למפסעה.

מצליח ציפה שחבצלת תמשוך אותו למעגל הריקודים, אבל היא רקדה עם נערים אחרים. ככל שהתעלמה ממנו כך ליבו הדואב הלך שבי אחריה. שבוע אחרי שבוע עמד מצליח מבויש במעגל, בציפייה לידה המושטת של חבצלת אך הנס לא קרה. כולם רקדו ורק הוא התייסר וחש תקוע כמו מסמר בלי ראש. פעם או פעמיים חבצלת נעצרה לידו לשבריר שנייה בהיסוס מה, אך עד מהרה דלגה עליו ושלפה בצעדי מחול נער אחר.

ב

השבוע קרה הנס. שערי השמיים נפתחו לתחינותיו. שירה של רחל 'היית או היה זה חלום' התנגן לו בגרון, חבצלת קדה בפניו והושיטה את שתי כפות ידיה ומשכה אותו בהינף אחד אל המעגל. מצליח היה חיוור כסיד וברכיו נקשו בחיל ורעדה.

"אתה רוקד יפה... אתה קל רגליים... מה שמך?", שאלה חבצלת בקול דק ונחוש.
"מה שמי?" "נבר מצליח בזיכרוננו לרגע קט, "אה, שמי מצליח!", גמגם וחשב בינו לבין עצמו שהשם שזיכו אותו הוריו הוא הכי פחות מתאים לאישיות שלו ולגורל שלו. הוא בחן את עיניה השחורות הגדולות שנראו לו כעיניו של קדוש נוצרי בכנסייה אתיופית.
"שמי חבצלת," אמרה בביטחון בקולה המתנגן של ברכה צפירה, הזמרת הנודעת באותם ימים. "מצליח, כבר אמרתי לך שאתה רוקד יפה?", שבה ושאלה והוא השיב בנשימה

קטועה: כבר שנה שאני רוקד ריקודים סלונים בסטודיו של הַנְזִי רַה בְּרֶטְשְׁנִידֶר, מורת הריקודים הכי מפורסמת בירושלים. אני אוהב לרקוד," אמר.

"איזה יופי, גם אני אוהבת לרקוד... מצליח ראה הוזהרת. בתנועת הנוער יעיפו אותך לכל הרוחות אם יגלו שאתה רוקד ריקודים סלונים. תשמור זאת 'בסוד כמוס', לחמור ולסוס'... בנים ובנות לומדים באותה כיתה ומחזיקים ידיים בריקודים במוצאי שבת, אבל ריקודים סלונים הם תועבה וסמל לשחיתות ולהפקרות. הם קוראים לנו בבז' 'דור האספרסו'."

מצליח היה מאושר מהריקוד ומהשיחה החטופה. הוא ציפה בקוצר רוח לשידור חוזר במוצאי השבת הבאה. כל אותו שבוע הוא ראה בעיני רוחו את עצמו מרחף בסערה עם חבצלת.

סוף סוף הגיע מוצאי שבת שכולו ציפיות. עמד במעגל, חיך מאוזן לאוזן, שלח מבטים עורגים לזו שאהבה נפשו, אך כלום לא קרה. היא חלפה על פניו והתעלמה ממנו כליל. בעיניים כלות ראה אותה חוזרת ורוקדת עם נער בהיר שיער, חמוש בפצעי בגרות. מצליח חש את עצמו נבגד ואיזה קול דפק על לוח ליבו: 'ריבוננו של עולם, היא עוד עלולה לחשוף את סוד הריקודים הסלונים שלי, יסלקו אותי מחלקת אלוהים הקטנה והמתוקה שלי ולאן אני בא?'

בסוף הערב היא ניגשה במפתיע למצליח ולחשה לאוזניו: "סליחה מצליח, שלא רקדתי אתך. אני רוקדת עם שלומי כבר שנה שנייה. בשבוע שעבר הוא שכב עם גריפה ולכן רקדתי אתך... אני מעדיפה לרקוד אתך. אתה רוקד הרבה יותר טוב ממנו... כפיצוי, אשמח אם תלווה אותי הביתה..." מצליח חיך חיוך של שביעות רצון שהעמיק את גומות החן שלו. כל הדרך הביתה הוא ניתח בפניה את חדשות השבוע שראה ביומני הקולנוע: 'כרמל', 'גבע' ו-Fox Movietone News. הוא סיפר על שיטפונות בחוף המערבי של ארצות הברית ושריפות יער במזרח ארצות הברית והיא ריכלה על המדריכים ועל החניכים בתנועה ועל המורים והמנהל בבית הספר וקבעה שהם לא שווים אפילו מיל שחור. מצליח ניסה לספר בדיחת קרש אבל קלקל את הפואנטה. מטעמי נימוס חבצלת צחקקה, טפחה לו על השכם ואמרה: "כל הכבוד, מצליח! הצלחת להצחיק אותי."

מוצאי שבת אחד היא אמרה: "מצליח אם ליווית אותי עד הבית, למה שלא תיכנס לשמוע 'הבדלה' בנוסח צנעא בתימן?" בחשש גדול נכנס לבית הוריה. באוויר עמדו ריחות של נר הבדלה ובשמים לצד ריחות עזים של סָחוּג, חִילָקָה, פּוּבְּאָנָה, סָלוּף, לְחוּח, ג'ֶחֱנוֹן וּמְלוּאוּח. הוא היה מופתע כשאביה של חבצלת שר ורקד בקלילות בצעד תימני את הפיוט:

לְנֵר וְלִבְשָׁמַיִם נִפְשֵׁי מִיִּחְלָה
אִם תִּתְּנוּ לִי כּוֹס יַיִן לְהִבְדֵּלָה

עד מהרה בני הבית הצטרפו בזה אחר זה לאבי המשפחה, שרו ורקדו ודחפו את האורח למעגל הרוקדים. הוא חש שענייהם הגדולות של בני המשפחה נעוצות בו, אך מהר מאוד פסקו הריקודים. אדון צנעני הניח את זרועו על כתפיו של מצליח ולחש לאוזניו במבטא תימני חד-משמעי: "מר בחור, שתדע לך כי אצלנו התימנים לא מתקרבים לאישה עד ליל החופה... שמור מרחק מחבצלת שלי עד ליל החופה ותראה טוב עם האישה שבחרת. וזכור כי אצלנו בתימן פְּלֶם אֶחָזִי תָרַב מְלֻמְדִי מְלַחֵמָה אִישׁ תָּרַבוּ עַל יָרְכוּ. מי שמקדים עגלה לסוסים ואינו מוכן לחכות עד ליל החתונה נועצים בו פגיון חד לליבו של הבחור וסוקלים את הבחורה."

אחוז פחד מצליח גמגם ואמר: "זה בסדר, אדון צנעני. הסר דאגה מליבך. אני שומר נגיעה."

חרף העובדה שאדון צנעני פיזז לצלילי שיר קודש כנער שובב, היה ברור למצליח שמר צנעני מדבר ברצינות ואינו 'עושה צחוקים' וסוף מר מצפה למי שיעז לקטוף את בתולי בתו בטרם זמן. אדון צנעני, שהיה ספר בשכונה חרדית ידע להשתמש במספריים חדים ובמכונת תספורת חשמלית שלא הותירה שיערה אחת לפליטה על הפדחת. בצדעיים הותיר זוג פאות מסולסלות. בלילות חלם מצליח חלומות מסויטים. הוא ראה את אדון צנעני מתקרב אליו בנחישות עם מכונת התספורת שדמתה לקמיקזה, מטוס מתאבדים יפני השועט על אניות הצי האמריקאי בפרל הארבור. הוא התקרב אליו עם זוג מספריים חדים בידו. כשפקח את עיניו בבוקר הוא נשם לרווחה ולחש לעצמו: 'חלומות שווא ידברו.'

ג

שלוש שנים תמימות צעדו חבצלת ומצליח בצל בתי האבן של ירושלים מבלי שמצליח יעז לחבק ולנשק את שאהבה נפשו. על מעבר לזה אפילו לא חלם בחלומותיו הוורודים. הוא הסתפק בנשיקה מרפרפת באוויר וסיים את טיול הערב בברכת 'לילה טוב'. כך שלוש שנים של ייסורים וכיבוש היצר עד... החופה, אם תהיה.

ערב יום הולדתה השמונה-עשרה הגיש מצליח לחבצלת צמיד כסף עם עבודת פיליגרון, שקנה בעשרה תשלומים אצל צורף תימני בירושלים. חבצלת הייתה מאושרת ואמרה לו: "מצליח, אתה הבחור הכי חמוד בעולם, זאת המתנה הכי יקרה שקיבלתי בחיים. היא מוכיחה שאתה רציני. אנחנו נתחתן, בעזרת השם."

"למה שלא נתחיל ליהנות כבר מעכשיו?", נשמעה פליטת פה של מצליח. חבצלת חיבקה אותו בכל כוחה ואמרה: "יתאים לנו חג האהבה בליל ט"ו באב... בעצם למה לא? אם אנחנו הולכים להתחתן למה שלא נעשה כל מה שיעלה על דעתנו וזה יהיה סוד כמוס שלנו? רק תיזהר שלא תכניס אותי להיריון. אבא שלי ישמיד אותך ואותי." לא היה מאושר ממצליח. המורדת הזאת כבר מוכנה לשמור סוד מאביה. שבוע שלם הלך כסהרורי. כדרכו סח לעצמו: 'סוף סוף אזכה בעזרת השם לדעת אישה.'

לכבוד המעמד, חבצלת חפפה את התלתלים, התקלחה והתבשמה, שמה לק אדום על ציפורניה, מרחת שפתון אדום על שפתיה ורוז' על לחייה, לבשה את מיטב בגדיה ונראתה מיליון שטרלינג מלפני המשבר הכלכלי. גם מצליח התגלח וסידר לעצמו פאות לחיים של קאובוי, התז בנדיבות אפטרשייב על לחייו וברילנטין דביק על השיער. לכבוד הנשיקה הראשונה הוא צחצח את השיניים במשחת 'שנהב' של קופת חולים וגרגר במי מלח. כשנפגשו נעצו עיניים ולא אמרו מילה. היה ברור לשניהם שהלילה יכרתו ברית דמים ויטבלו בדם בתוליהם.

חבצלת ומצליח אחזו יד ביד כילדי גן ושמו פעמיהם לעמק המצלבה, שבאותם ימים נראה כג'ונגל שבו גדלים עצים, שיחים, קוצים וברקנים. סלעים וטרשים היו לבית מסתור לרקפות, לנוריות ולחרדל השדה שצבע את העמק בכתמי צהוב. עמק רחב ידיים ובו נוף חקלאי של כרמי זיתים, חורש ים תיכוני, ינשוף עצים מקנן בחורשת האורנים. בעלי כנף נודדים וחורפים, מגוון זוחלים, פה ושם מטיילים להנאתם דורבנים וקיפודים. בז מצוי, קאק ודרור הבית מקננים בקיר המנזר.

"היוונים והגיאורגים נאבקים על המנזר הזה שנבנה במאה ה-11", אמר מצליח, "המשורר הלאומי של גיאורגיה שותה רוסטק'לי' מצא כאן מסתור, לאחר שהואשם בניאוף עם המלכה תמרה. את יצירתו 'עוטה עור הנמר' כתב כנראה כאן. פה היה גם בסיס האימונים שלנו בגדנ"ע, את יודעת למה קידשו את המקום הזה והקימו עליו מנזר?"

"לא, אני לא יודעת."

"מכאן לקחו את העץ שעליו צלבו את ישו. מקווה שאדון צנעני לא יצלב אותי במספרה שלו."

"פספסן אחד, אני מוכנה לצלוב אותך ברגע זה. ליל ט"ו באב חג האהבה ואתה מבלבל את המוח עם סיפורי סבתא."

לאור הירח המלבין של ט"ו באב הצמידה חבצלת את שפתיה הדשנות לשפתיו. הם התחבקו והתנשקו עד שניטל האוויר מריאותיהם ולא ידעו להבחין בין לשון ללשון. חבצלת פשטה את החולצה הרוסית ברקמה תימנית. בקלילות הורידה גם את חצאית הפליסה הכחולה ונותרה בחזייה ובתחתונים. מראה בתולי של אישה, שהנצה סמדר. "את נורא יפה, חבצלת, לא האמנתי שאי פעם נגיע לזה," גמגם.

"אל תפחד, תהיה גבר! לא סתם שמך 'מצליח', אנחנו חייבים להצליח. בוא נשתרע על העשב שגדל כאן פרא," אמרה בביטחון, "מה דעתך, גולם, להשתחרר מהמדים שלך?" רועד מפחד השיל מעליו חולצה, מכנסיים קצרים וגופייה ונותר בתחתוני בוקסר מול הלא נודע.

"בוא חמוד, תן לי חיבוק."

הם נשכבו על העשב הלח, התחבקו והתנשקו דקה או שתיים ואז... קרה הנורא מכול... צעקות אימים פרצו מפיה של חבצלת ומילאו את חלל עמק המצלבה. זעקות של איילה שמצאה את עצמה במלתעות של טיגריס רעב.

"מצליח, הלוואי שתמות. אני מתה... משהו עוקץ אותי בתחת... זה צורב וכואב נורא... אני שונאת אותך... לאן הבאת אותי פוסטמה אחד?"

"זה לא ט"ו באב, זה תשעה באב. נשכבת על קן של נמלי אש אדומות, המסוגלות לעקוץ בלי רחמים את כל מי שפולש לתחומן. את מכוסה במאות נמלים משערות ראשך ועד לבהונות רגלייך. אם תמשיכי לצעוק, הדיירים של הרחובות סעדיה גאון, רמב"ן ואלפסי יזעיקו משטרה וכחות ההצלה יצאו לחלץ אישה שנמלים עוקצות לה את התחת." חבצלת בכתה כמו שלא בכתה מעולם. מצליח היה לרגע אובד עצות, אך מיד התעשת והתחיל לצחוק צחוק מטורף: "אנחנו מתכננים ואלוהים יושב בשמיים וצוחק. אדון צנעני בטח רוקד בצעד תימני ומוחא כפיים בפני ריבונו של עולם לפני שהוא תוקע את הפגיון התימני שלו בלב שלי ובלב שלך."

'מה אתה צוחק, מה? אתה לא נורמלי. אני הולכת למות ואתה משתעשע... תחילה תשלוף את הנמלים מעליי. הן חדרו לכל החורים."

חבצלת קמה על רגליה וניצבה לפניו כפסל של אישה בעירום. הנער המופנם עמד נדהם מול המראה הסוריאליסטי שהתגלה לעיניו וליקט נמלה אחד נמלה מגופה הצורב ואמר: "חבצלת, הכול משמיים. הקדמנו את העגלה לפני הסוסים. הירח מביט עלינו ממרומים ומגחך. יש לירח פרצוף כועס של אבא שלך."

"אתה מצליח, אתה? אתה לא יוצלח! אני הולכת להשתגע מכאבים ואתה מסתכל לך חופשי חופשי על השדיים שלי ועל הישבן שלי, שולף לך להנאתך נמלה פה ונמלה שם ומספר לי סיפורי סבתא. זהו... עד כאן... אתה תחכה עד ליל החופה או מוטב שתדל לי מהעיניים ולא אראה אותך עוד לעולם. מצדי, לך לריקודים הסלוניים שלך, קפיטליסט אחד!" אמרה בשצף קצף.

שעה או יותר הוא ליקט נמלה ועוד נמלה והותיר את חבצלת אדומה, צורבת וכואבת. חבצלת ומצליח התלבשו. השניים השפילו מבט, תפסו מרחק נגיעה וטיפסו דוממים ושתוקים מעמק המצלבה לרחוב סעדיה גאון. הירח הביט בהם בחמלה. רחביה התכנסה

בתוך עצמה. פה ושם נשמעה נביחה של פודל מחמד ויבבה של כינור שהשמיע את 'מחול
החרבות' של אראם חצ'טוריאן.

*** הסיפור ראה אור זה עתה בספר 'קץ הפלאות' (24 סיפורים), הוצאת ניב, 255
עמודים.**

www.nivbook.co.il במהדורה מודפסת ובמהדורה דיגיטלית.

אהוד: אני ממליץ בכל לב על הספר המצויין והמרתק הזה!